

Välkommen till torpet Svensbo

På Skullebo Skogsvårdsgård
Östergötlands Distrikt

Svensbo – Torpet från 1700-talet

Torpets historia börjar i slutet av 1700-talet. Närmare bestämt 1789, samtidigt som Franska revolution är igång. Men det bryr sig nog inte Sven om. Han kanske inte ens vet om det. Sven jobbar då som dräng på Skullebo Gård och får nu möjlighet att istället bli torpare på dess marker. Här vid kärret väljer han att börja röja mark. Platsen får sedan namnet Svensbo och Svensbokärret.

På den tiden var myrslåttern på kärret mycket betydelsefull för djurhållningen. I slänten mot kärret finns även en källåder som gav friskt vatten till familjen och djuren.

Att markerna här är steniga syns tydligt. Torparfamiljerna har under åren ändå kämpat på och flytta otaliga stenar och block. Rösena är delvis byggda i kampen om varje kvadratmeter att odla på.

Så Sven bygger då bostadshus, bod och ladugård. Timrade byggnader med synliga knutar. Dörrarna gick inåt enligt gammal sed på både huset och boden.

Hyran för torpet betalades med att göra dagsverken på Skullebo Gård. Både i jordbruket och på skogen. 120-150 dagsverken per år. Plocka bär var också många gånger en del i hyran, där främst kvinnor och barn gjorde arbetet.

Torparna kunde också ha olika sidoinkomster. I skogen så brändes tjära i tjärdalar, man kolade i kolmilor och tillverkade pottaska till glasbruken.

Vid slutet av 1800-talet började sågat virke få ett högre värde och då avverkades mycket skog på fastigheten. Det gjordes en damm i norra änden av Svensbokärret. Dammen måste haft en ca 2,5 meter hög vall för att få en vattenspiegel i hela kärret. Man stoppade flödet på hösten och fyllde på så sätt kärret under vintern. Vinteravverkat virke kördes ner till dammen med häst. På vårflödet flottades stockarna ner till Limmern med hjälp av en flottningsränna och även vidare ner till Järnlunden. Dammen revs troligen på 1950-talet då dagens bilväg byggdes. Av flottningsrännan syns tyvärr inget idag.

Den siste torparen med familj flyttade från Svensbo 1938. Det var Mor och Far samt 8 barn. Ladugård och svinhuset och andra saker rivs senare.

På 1940-talet, efter andra världskriget, delas Skullebo Gård och dåvarande Skogsvårdsstyrelsen köper skogsmarken. Syftet var att utbilda skogsarbetare och markägare samt ha skogliga försök.

Skogsbrukandet var i fokus och Svensbo föll i glömska. Skogen tog över äng och åkermarker som Sven och de efterföljande torparna brutit upp. Aktiv igenplantering, oftast med gran, påskyndade också igenväxningen.

Eleverna fick lära sig skogsskötsel och praktiserade plantering, röjning och huggning. Samt att underhålla verktygen.

Under 1970-talet tar Landstinget över driften som idag är belägen vid Vreta Utbildningscentrum, Naturbruksgymnasium.

På 1990-talet uppmärksammas kulturmiljöerna i skogen och lite av markerna närmast torpet öppnas igen. Åkerformer, murar och odlingsrösen finns ju kvar. Med ett arbetsmarknadsprojekt för byggnadsarbetare rekonstruerades ladugården och svinhuset på de gamla grundstenarna.

Svinhuset är nu övernattningsstuga på Östgötaleden. 2013 byggdes grillkåtan som med Svinhuset alltid är öppna för dig som besökare.

2024 styckas Svensbokärret och skogen på andra sidan av till nya Skullebo naturreservat, om knappa 17 ha. Läs mer om dess naturvärden hos Länsstyrelsen

Skullebo är idag på 383 ha och Skogsstyrelsen fortsätter att bedriva utbildningar här. Vi har olika försök och visningsytor på fastigheten. T.ex för hyggesfria skötselmetoder. Vi håller också röj och motorsågs-kurser enligt Säker Skog.

Svensbo är också öppet efter överenskommelse för grupper som vill besöka torpet. Vill ni tälta, ha lägerskola, hantverksdag eller annan aktivitet?

För mer information och bokning: 010-172 12 61